

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Argumenta Candidi, Riccij, & P. Munießa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

quæ nititur rationi, quæ mihi apparet certò
gravis, & solida; ut enim fundamentum
aliquid sit certò, & verè probabile, non est
necesse, ut verè connectatur cum re, quam
probat; aliàs probabilitas objectiva, & ve-
ritas objectiva idem essent; quod est certò
falsum ex disp. 4. & 5. sed satis est, ut mihi
certò appareat quòd connectatur. Vt enim
ad hoc ut opinio sit verè probabilis, aut pro-
babilior, necesse non est, ut sit in re vera,
nam plura probabilia, immò probabiliora
sunt in re falsa; ita ad hoc, ut ratio sit solida,
gravis, & probabilis, aut probabilior, ne-
cesse non est, ut verè uniatur cum suà
conclusionem; (nam aliud est probabilitas,
aliud veritas) sed satis, ut mihi sit moraliter
certum, quòd talis ratio sit gravis, sive uni-
atur, sive non uniatur in re cum conclusione.
Quare dummodo certus sim, quòd talis ra-
tio magnam habeat apparentiam connexio-
nis cum tali objecto, ratio est mihi certò
gravis; & dummodo certus sim, quòd ea
conclusio magnam habeat veritatis apparen-
tiam, est mihi certò probabilis; quidquid
deinde sit, an ratio, quæ mihi est certò gra-
vis, seu certò videtur mihi concludere, re-
verè concludat, an non; nam possum esse
certus de magnà verosimilitudine, quin sim
certus de veritate, ut alibi fatetur Palanco,
& experientia testatur.

Ad aliud fateor, quòd si opinio sit falsa,
ejus rationes non erunt cum illà in re con-
nexæ, adeoque in hoc sensu erunt sophisti-
cæ, falsæ, & purè apparentes; at hoc non
tollit, quòd si mihi certum sit, eas habere
magnam veritatis apparentiam, non sint
mihi certò probabiles, aut probabiliores. Ita
si quis mihi fide dignus dixerit Petrum gra-
viter infirmum, esse mortuum, certus sum
de magnà veritatis apparentià in hoc judi-
cio, Petrus est mortuus, etsi ea autoritas tunc
fuerit in re falsa. Monco tamen, ne fiat
equivocum in tò purè apparens; si enim sig-
nificet, quòd autoritas, aut ratio conclu-
sionis sit in re falsa, & sophistica, fateor ita
esse; si significet, quòd non sit mihi certò
apparenter vera, nego; est enim mihi cer-
tum, quòd mihi appareat vera. Omitto alia
sumpta ex confusione sapientiæ, & pruden-
tiæ cum veritate.

Arguit 3. à n. 38. certitudinem de hone-
state formali exclusivam omnis formidinis
de non peccato formali esse noxiam hone-
stati, & virtuti; tum quia excutit timorem
necessarium ad salutem assequendam, ut ait
Apostolus; tum quia tollit diffidentiam sui,
& ansam præbet presumptioni, & opponi-
tur humilitati, & nostræ salutis sollicitudini.

Resp. aliam esse formidinem prudentem, N.
aliam imprudentem: prudens oppositi for-
mido tollitur à certitudine; imprudens à
solà evidentia. Qui ad iudicium reflexum
recurrunt tamquam necessarium, ut quis sit
formaliter certus de non peccato formali in
operando; vel qui necessarium negant, di-
cunt: cuique opinioni certò probabili inesse
certitudinem; non autem negant, immò af-
firmant compati cum eà certitudine formi-
dinem imprudentem; quod etiam affirmat
Palanco dicens, cum iudicio probabiliori di-
recto compati imprudentem formidinem,
& ut loquitur, per modum scrupuli de for-
mali honestate operationis sub eo iudicio
positæ. Quare quod Reflexistæ negant, est,
compossibile esse cum eo iudicio certo re-
flexo de honestate formali formidinem pru-
dentem de opposito; & sic conveniunt cum
Probabilioristis, sive negent, sive affirmant
iudicii reflexi necessitatem; immò cum om-
nibus, & illis tantum opponuntur, qui do-
cent necessariam esse evidentiam, aut certi-
tudinem de veritate iudicii directi; vel illis,
qui docent non satis esse, ut iudicium reflexum
sit certum, sed debere esse evidens de
honestate, ut quis honestè formaliter opere-
tur. Quòd si Palanco eos tantum impugnat,
qui evidentiam exigunt, & non tantum asse-
runt, rectè faciet; si eos qui solam certitudi-
nem requirunt, non rectè, immò se iptum
impugnat.

§. II.

Argumenta Candidi, Riccij, & P. Muniesæ.

SUMMARIUM.

Plura alibi solvi, n. 94.

Arguit Mun. quòd hac propositio non tantum non
sit certa, quin est falsa; sequens minus pro-
babilem operatur licitè. Similiter hac, ego
nunc prudenter iudico me licitè operari,
non est certa, n. 95.

Ait neminem posse esse certum de non peccato,
cum sequitur probabiliorem de peccato, a n.
95. ad 99.

Solutio a n. 100. ad 105.

Licet opinio sit minus probabilis, est tamen certò
probabilis de non peccato, n. 102.

Idiotis certitudo reflexa est suo modo possibilis,
n. 103.

Innocentius non damnat, quòd qui certò probabi-
liter, sed quòd qui probabiliter agit, pruden-
ter agat, n. 104.

Est certum, quòd qui licitè operatur, non peccat;
quidquid dicat P. Muniesæ, qui negat esse
certum, n. 106.

Sæpe prudentia, quæ satis est ad prudentem assensum, non satis ad licitam operationem, n. 107.

N.

94.

Philal.
Riccius

Retuli, & solvi alibi argumenta Candi-
di; & disp. 13. sect. 5. argumenta Riccii
volentis implicare dictamen certum in sen-
tentia Probabilistarum; tum quia hæc ma-
ior, *Licet sequi omnem probabilem*; & hæc
minor, *Sed hæc est talis*, sunt falsæ, neque
enim certum sum me sufficienti diligentia
usum: tum quia repugnat, ut quis sit cer-
tus de non peccato, dum ponit actionem,
quæ sibi verosimilius est esse peccatum: tum
quia peccaret, & non peccaret sequens mi-
nus probabilem cum iudicio reflexo certo
de non peccato. Hæc, & alia argumenta
dedi, & luculenter solvi d. 13. sect. 7. a num.
309. & a n. 349. & a n. 360. Similiter disp.
11. a n. 38. ad 50. & a n. 59. solvi argumen-
tum P. Elizaldæ, quod per nostrum syllogis-
mum reflexum evertatur Theologia; nec
non disp. 8. num. 563. Rursum respondi argu-
mentis P. Muniesiæ disp. 11. n. 59. nec non
P. D. Thyrsi d. 11. n. 515. demum plura pro
nobis dedi d. 16. n. 55. & a n. 79. ad 90. & d.
17. n. 379. quare hic tantum aliqua breviter
delibanda.

P. Eliz.
P. Thyrsi
P. Mun.

N.

95.

P. Mun.

Obijcit P. Muniesiæ stim. 2. quod hæc ma-
ior, *Sequens certo probabilem de honestate licite*
operatur, non tantum non sit certa, quin est
falsæ, si sermo sit de probabilitate objectivâ,
seu de iudicio opinativo aliorum, existente
tantum objectivè in mente operantis, histo-
ricè cognoscentis alios sic opinari, quin sub-
jectivè ipsæ ita opinetur: etsi vera sit, ait
n. 17. si sermo sit de iudicio prudenti sub-
jectivè existente in ipso operante, utpote re
ipsa directè opinante, licitum esse opus,
quod ponere vult. Tum quia (ait n. 20.) etsi
maior esset certa, & evidens, non ideo ulti-
mum dictamen est evidens; quia hæc minor,
Sed ego hic, & nunc prudenter iudico me licite
operari, nec est certa, nec evidens, quia est
de re opinativâ inter Doctores controversâ;
nec mihi certum est, an illud iudicium sit

N.

96.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun.

P. Thyrsi.

P. Mun. tantum adverte contra P. Munies. quod unicuique opinioni probabiliori proprie cuiusque dat certitudinem, adeo ut quilibet contradictoria, quia una unis, alia aliis est probabilior, sit moraliter certa: & deinde dictamini reflexo Probabilistarum certitudinem negat. Immo cum n. 42. dicat, quod minores, à quibus pendet reflexum dictamen, raro sint certæ, nescio quomodo quamlibet suam velit sibi moraliter certam, quin quamlibet cuiusque velit suo Authori esse moraliter certam, cō quia quilibet est suo Patrono probabilior.

N. Dices ex P. Munies. n. 57. saltem in sententia Probabilistarum decentium satis esse iudicium de probabilitate alienæ, formari non posse certum de non peccato iudicium. Nego: potest enim, non ex motivis directis, ut dixi, ut deducunt illi, quibus est subiectivè probabile, contractum esse licitum, sed ex reflexis, quatenus, quod est certò probabile, est licitum; contractus est talis; ergo licitus.

N. Aliud argumentum movet P. Muniesla, qui factus Probabiliorista videtur ingenitæ sibi modestiæ aliquando oblitus, & perterfus; cum enim in suis, de Deo, de Christo D. & de Gratia Tomis, ne levi quidem ungue a modestia delinqueret, attamen in Conscientia Stimulo phrasæ tæpe duriusculas, & amarulentas ad manum habet, adeo ut non modicā dederit Doctori Peræ occasionem, ut liberi calamo in eum, & alios excurreret; quod tamen non approbo, consultius enim fuisset sibi temperare, quam solidam, & selectam doctrinam nigro arramento identidem fec-

P. Mun. dare. Igitur P. Muniesla *sim. 2. §. 5.* ut recitavit. Arguit P. Moye, P. Terilli, & P. Card. Carden. quibus evinci putant certum esse, quod liceat sequi minus probabilem, ait n. 46. has ratiunculas plenas esse miseris acquivocationibus: 1. quia (ait n. 47.) aliud est, verum esse, quod qui licitè operatur non peccet; aliud est, certum esse, quod non peccet, qui licitè operatur. Sed contra evidenter; quia si non est certum, quod qui licitè operatur, non peccet, poterit quis licitè operari, & peccare; sed hoc implicat: ergo non tantum est verum, sed est certum, quod qui licitè operatur, non peccet.

N. Ait 2. quod qui sequitur probabilio-rem, vincit prudenter formidinem oppositi: cōtra qui sequitur minus probabilem stantem pro licentiā contractus, non vincit prudenter formidinem pro non licentiā. Sed contra 1. quomodo probat quod prudentia in sit probabilioritati; imprudentia verò in sit minor probabiliori? Contra 2. quia ut acutè

Tom. III.

D. Peræ n. 210. falsum est principium P. Muniesla, quod prudentia, quæ satis est, ut P. Mun. assensus sit prudens, satis sit, ut operatio sit licita; ita possum probabilius, adeoque prudenter assentiri, quod talis materia, aut forma Sacramenti sit valida, & adhuc illicita erit operatio, seu ministratio Sacramenti sub eā formā, præsentē certā: ergo falsum, quod prudentia, quæ satis est, ut assensus sit prudens, satis sit, ut operatio sit licita.

§. III.

Argumenta difficiliora P. D. Thyrsi, & aliorum.

SUMMARIUM.

Quia implicat, ut iudicium particulare sit certum, & incertum sit iudicium commune sub quo continetur, n. 108.

Tunc particularis talis est, qualis est universalis, quando retinet easdem omnino circumstantias, tam ex parte subiecti, quam obiecti; quod si ex parte subiecti mutet, non est talis, n. 109. ad 112.

Arguit P. Thyrs. quia quoties minus tuta est probabilior, faciliè intelligitur quomodo iudicium de licentiā sit prudens; non ita si sit simul minus probabilis, n. 114.

Vult: difficilem esse certitudinem probabilitatis. Impugno, ib. & n. 115.

Si nostra minor non est evidens, neque ejus minor, n. 116.

Ait difficultatem certitudinis in dictamine reflexo oriri ex eo quia nemo potest facile esse certus de usu sufficientis diligentie, n. 117.

Retorqueo, n. 118. 119.

Arguit ideo iudicium probabilius satis esse ad conscientie securitatem, quia tunc non potest judicari oppositum; potest autem si iudicium sit minus probabile, n. 120.

Sicut bene operatur, qui potentia proximā antecedenti potest operari melius, ita rectè opinatur, & operatur, qui potest potentia proximā antecedenti judicare probabilius, n. 121.

Arguit, quia sententia reflexa de licito usu minus tuta minus probabilis non est certa, ergo nec dictamen ei sententiæ nixum, n. 123.

Esti faciar argumentum esse convincens, si datur quod sententia Probabilistarum sit probabilis; non tamen est convincens, si principia Probabilistarum sunt vera, quin eo uti nequeam, suppositis suis principiis, n. 124.

Explico, n. 125.

Principia Probabilistarum evidenter suadent potius quam impugnant certitudinem à Probabilistis Reflexivis admissam in iudicio reflexo, ib. & 126.